

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

TÜBİTAK

DENİZCİLİK
TEKNOLOJİLERİ
YOL HARİTASI

T.C. ULAŞTIRMA VE
ALTYAPI BAKANLIĞI

UDHAM

Denizcilik Sektöründe Teknoloji Yol Haritası

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Doç. Dr. İsmail KURT

Doç. Dr. İsmail Kurt

*İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi*

Proje Ekibi

Doç. Dr. İsmail Kurt, denizcilik teknolojileri ve otonom gemi sistemleri alanında çalışmalar yürüten bir akademisyendir. Araştırmaları; otonom deniz araçları, liman operasyonları ve denizcilikte dijital dönüşüm konularına odaklanmaktadır. Özellikle otonom gemilerin operasyonel ve ekonomik etkileri ile limanlarla entegrasyonu üzerine yaptığı çalışmalarla literatüre katkı sağlamaktadır.

Lisans	2011 - İstanbul Üniversitesi – Deniz Ulaştırma İşletme Müh.
Y. Lisans	2013 - Newcastle University – Marine Transport with Management
Doktora	2018 - University of Strathclyde – Naval Architecture, Ocean and Marine Eng.

Doç. Dr. Gökhan Budak, 2013-2021 yılları arasında İstanbul Teknik Üniversitesi Gemi İnşaatı ve Deniz Bilimleri Fakültesi'nde görev yapmıştır. Şu an İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir. Çalışma alanları: Gemi Hidromekaniği özellikle de Gemi Hareketleri ve Manevra Kontrol Sistemleridir.

Lisans	2010 - İstanbul Teknik Üniversitesi – Gemi ve Deniz Teknolojisi Müh.
Y. Lisans	2015 - İstanbul Teknik Üniversitesi – Gemi ve Deniz Teknolojisi Müh.
Doktora	2021 - İstanbul Teknik Üniversitesi – Gemi ve Deniz Teknolojisi Müh.

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kafalı, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Araştırmaları; gemi üretim sistemlerinin optimizasyonu, iş gücü planlaması, tersane tesis yerleşim düzeni tasarımı, karar verme yöntemleri ve denizcilik uygulamalarında sayısal modelleme konularına odaklanmaktadır. Ayrıca küçük tekne tasarımı, HDPE malzemelerin mekanik davranışları ve gemi hidrodinamiği alanlarında çalışmalar yürütmektedir.

Lisans	2008 - Karadeniz Teknik Üniversitesi - Gemi İnşaatı Müh.
Y. Lisans	2014 - Karadeniz Teknik Üniversitesi - Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Müh.
Doktora	2020 - İstanbul Teknik Üniversitesi - Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Müh.

İÇİNDEKİLER

ÖZET

Denizcilik sektörü, dijitalleşme ve otomasyon teknolojilerinin etkisiyle önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir.

Otonom ve insansız deniz taşıtları teknolojileri, operasyonel verimlilik, emniyet ve sürdürülebilirlik açısından sektörün geleceğini şekillendiren kritik alanlardan biri olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmada, söz konusu teknolojilerin dünyadaki gelişim eğilimleri ile Türkiye açısından ortaya çıkan fırsat ve ihtiyaçlara yönelik genel bir çerçeve ele alınacaktır.

Bu çalışmanın, denizcilik sektörü için çizilecek teknoloji yol haritasına katkı sağlayacak bir değerlendirme zemini oluşturması amaçlanmaktadır.

01 | Genel Durum

02 | Sektörel Durum

03 | Çalışma Kapsamı

04 | Yöntem

05 | Anahtar Kelimeler

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Genel Durum

Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) tarafından 2026'da kabul edilen yeni **MASS Kodu (Otonom Gemiler Güvenlik Kodu)** ile küresel standartlar belirlenmeye başlamıştır.

Mevcut durum 4 farklı otonomi derecesi (Karar Destekten - Tam Otonomiye) çerçevesinde gelişim göstermektedir. İlk ticari kısa mesafe taşımaları başarılı şekilde test edilmektedir.

Türkiye'nin Durumu: Türkiye özellikle askeri alanda ULAQ ve MARLIN gibi İnsansız Deniz Araçları (İDA) projeleriyle dünyadaki lider üretici ülkelerden biri haline gelmiştir. Bu askeri yetkinliğin sivil alana da aktarılması beklenilmektedir.

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Genel Durum

IMO MASS OTONOMİ SEVİYELERİ

Uluslararası Denizcilik Örgütü (IMO) tarafından tanımlanan Otonom Deniz Araçları (MASS) için otonomi seviyeleri, geminin insan müdahalesine olan ihtiyacına göre dört ana seviyede sınıflandırılır.

MASS NEDİR?

MASS (Maritime Autonomous Surface Ship), otonom veya uzaktan kontrol edilebilen deniz araçlarıdır. Bu seviyeler, teknolojik gelişim ve regülasyonlara bağlı olarak kademeli bir dönüşümü temsil eder.

AMAÇ

Emniyetli, güvenilir ve çevresel açıdan sürdürülebilir denizcilik operasyonları için teknolojinin insanla uyum içinde geliştirilmesini sağlamak.

EMNİYET

ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

TEKNOLOJİK İNOVASYON

İNSAN-MAKİNE İŞ BİRLİĞİ

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Genel Durum

IMO MASS KODU:

Otonom Gemiler İçin Uluslararası Güvenlik Çerçevesi

IMO'nun yapay zeka destekli ve uzaktan kumandalı gemilerin küresel sularda güvenli entegrasyonu için geliştirdiği, teknolojik hızla uyum sağlarken insan denetimini ve çevresel korumayı merkeze alan hedef bazlı bir düzenleme çerçevesi.

MASS KODU NEDİR?

MASS (Maritime Autonomous Surface Ship), otonom veya uzaktan kontrol edilebilen deniz araçlarıdır.

IMO MASS Code, mevcut uluslararası denizcilik düzenlemelerini tamamlayıcı nitelikte geliştirilen, hedef bazlı (goal-based) ve teknoloji bağımsız (technology-neutral) bir düzenleyici çerçevedir.

MASS KODU VE TEMEL İLKELER

Hedef Bazlı Güvenlik Çerçevesi

AI ve uzaktan kumandalı gemiler için teknolojik hızla uyum sağlayan küresel bir düzenleme.

Neden Gerekli?

Teknolojik hızla uyum sağlamak, yasal boşlukları doldurmak ve deniz güvenliğini korumak.

Kaptanın Sorumluluğu ve İnsan Denetimi

Gemi otonom olsa dahi kaptan her zaman sorumludur; risk yönetimi esastır.

İnsan Müdahalesi Esastır

Gemi üzerindeki veya uzaktan insan denetimi ve müdahalesi her zaman mümkün olmalıdır.

UYGULAMA YOL HARİTASI

EMNİYET

Deniz emniyeti her şeyin önündedir.

ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Çevrenin korunması temel bir hedeftir.

TEKNOLOJİK İNOVASYON

İnovasyonu teşvik eder, ancak insanı merkezde tutar.

İNSAN-MAKİNE İŞ BİRLİĞİ

Otonomi, insan denetimiyle birlikte güvenli işletilir.

TEMEL AMAÇ

Emniyetli, güvenilir ve çevresel açıdan sürdürülebilir denizcilik operasyonları için teknolojinin insanla uyum içinde geliştirilmesini sağlamak.

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Genel Durum

Sivil, Askeri ve Ticari Operasyonlar

Ticari Kullanım

Kısa mesafe rotalarda otonom konteyner besleme (feeder) hatları, otonom nehir/kanal taşımacılığı ve liman içi insansız römorkör faaliyetleri.

Askeri Uygulamalar

İstihbarat, gözetleme ve keşif (ISR), mayın harbi, liman/üs savunması, sürü taktikleri ile deniz sınır güvenliği devriyeleri.

Sivil ve Bilimsel Araştırma

Arama kurtarma (SAR) destek operasyonları, okyanus kirliliği analizi, deniz tabanı haritalama ve derin deniz bilimsel araştırmaları

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Sektörel Durum

Sektör Oyuncularının Hedefleri

Rolls-Royce

Stratejik hedefleri:

2030: Uzaktan kumandalı insansız gemilerin operasyonel kullanımı

2035: Tam otonom ve insansız gemilerin ticari kullanımı

Dijital seyir sistemleri ve gemi otomasyonu üzerine çalışmalar yürütmektedir.

Kongsberg Maritime

Dünyanın ilk elektrikli ve otonom konteyner gemisi **Yara Birkeland** projesinin ortaklarından biri Rolls-Royce ile iş birliği içerisinde otonom gemi teknolojileri geliştirmektedir.

- Uzaktan Operasyon Merkezleri (Remote Operation Centers)
- Çarpışma Önleme Sistemleri (Collision Avoidance Systems)
- Otonom seyir teknolojileri
- Mürettebatsız gemilerin sertifikasyonu ve güvenlik standartları

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Sektörel Durum

The Nippon Foundation

1962 yılında Japonya'da kurulmuş bir vakıf kuruluşudur.

Amaçları:

- Lojistik altyapısında yenilikçiliği desteklemek
- Denizcilik teknolojilerinin gelişimini teşvik etmek
- Otonom gemi teknolojilerinin ticarileşmesini hızlandırmak

MEGURI2040 Tam Otomatik Gemi Programı

Çok paydaşlı konsorsiyum yapısı ile yürütülmektedir.

1. Aşama (2020–2022)

6 farklı gemi ile otonom seyir gösterim testleri gerçekleştirildi.
Otonom navigasyon sistemlerinin uygulanabilirliği başarıyla gösterildi.

2. Aşama (2023 ve sonrası)

- Çatışma önleme sistemlerinin geliştirilmesi
- Otomatik yanaşma teknolojileri
- Otomatik ayrılma (unberthing) teknolojileri
- Tam otomatik gemi operasyonlarına yönelik entegrasyon çalışmaları

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Sektörel Durum

Küresel Otonom Gemi Pazarı

Allied Market Research verilerine göre otonom gemi pazarının büyüklüğü:

2023: 89,3 milyar ABD doları

2033 (öngörü): 217,6 milyar ABD doları

2024–2033 döneminde yıllık ortalama büyüme oranı (CAGR): %9,5

Pazar büyümesini destekleyen öne çıkan unsurlar:

Yapay zekâ ve otomasyon teknolojilerindeki gelişmeler

İşletme maliyetlerini azaltma ihtiyacı

Emniyet ve verimlilik beklentileri

Sürdürülebilir ve akıllı deniz taşımacılığına geçiş

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Sektörel Durum – Dünya'daki Otonom Gemi Çalışmaları

Proje	Türü	Ülke	Organizasyon/Kurum
MUNIN	İnsansız Gemi Araştırma Platformu	Avrupa Ülkeleri	Avrupa Birliği ve çok sayıda ortak (konsorsiyum)
AAWA	Uzaktan ve Otonom Gemi Tasarımı	Finlandiya	Finlandiya finansman kuruluşu ve Rolls-Royce
SVAN	Otonom feribot Falco	Finlandiya	Finferries ve Rolls-Royce
Svitzer Herold	Uzaktan kumandalı römorkör	Danimarka	Rolls-Royce ve Svitzer
RAmora	Otonom İtfaiye ve römorkör	Norveç ve Kanada	Robert Allan Ltd. ve Kongsberg
C-worker	Açık deniz insansız gemisi (petrol ve gaz operasyonları)	UK/USA	Autonomous Surface Vehicles Ltd
ReVolt	Otonom konteyner gemisi (100 TEU)	Norveç	DNV GL, Transnova desteğiyle
YARA Birkeland	Tamamen Otonom 120 TEU konteyner gemisi	Norveç	Norway Yara ve Kongsberg
PILOT-E	Sıfır emisyonlu ve tamamen elektrikli Otonom feribot	Norveç	Kongsberg ve PILOT-E
Hrönn	Açık deniz hizmet gemisi	Norveç	Automated Ships Ltd., Kongsberg ve BOURBON
Jindoyuyn O Hao (UCSDA)	İnsansız kargo gemisi (sadece uzaktan kumandalı)	Çin	Yunhang Intelligent, CCS, Yunzhou Tech, ABS
AUTOSHIP	Kısa Mesafe ve İç Su Yolları otonom gemisi	Avrupa Ülkeleri	Avrupa Birliği ve çeşitli ortaklar
Massterly	Otonom Denizcilik Şirketi	Norveç	Wilhelmsen ve Kongsberg

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Sektörel Durum

Türkiye'deki Otonom Gemi Çalışmaları

Proje	Türü	Organizasyon/Kurum
ULAQ	Silahlı İnsansız Deniz Aracı	Ares Tersanesi ve Meteksan Savunma
MARLIN	Silahlı İnsansız Deniz Aracı	Sefine Tersanesi ve Aselsan
SALVO	Silahlı İnsansız Deniz Aracı	Dearsan Tersanesi, Roketsan, Aselsan
SANCAR	Silahlı İnsansız Deniz Aracı	Yonca-Onuk Tersanesi ve Aselsan
MİR SİDA	Silahlı İnsansız Deniz Aracı	AELSAN
ALBATROS-S	İnsansız Deniz Aracı Sürüşü Sistemi	Aselsan
PIRANA	Kamikaze İnsansız Deniz Aracı	MKE
AUTOPLAN	Pilot Botu	UZMAR ve Avrupalı ortaklar

Sektörel Durum

Sektörel Etki: Avantajlar ve Riskler

✓Sağlanan Avantajlar

Ekonomik Verimlilik: Mürettebat alanlarının kaldırılmasıyla artan kargo alanı ve optimize yakıt tüketimi (%15-20 OPEX tasarrufu).

Güvenlik: İnsan hatasından (yorgunluk, dikkatsizlik vb.) kaynaklanan kazaların sıfırlanması.

Çevresel Katkı: Akıllı rota planlaması ile CO₂ emisyonlarının düşürülmesi ve alternatif temiz yakıt entegrasyonu.

Sosyal Etki: Tehlikeli operasyonlarda can kaybı riskinin sıfıra indirilmesi.

⚠Kritik Riskler

Siber Tehditler: Uzaktan kontrol edilen veya yapay zekaya bağlı gemilerin hacklenme ve kaçırılma riski.

Bağlantı Kaybı: Uydu sistemlerinde veya GPS sinyallerinde yaşanacak kesintilerde geminin karar mekanizmasının sınanması.

Yasal Belirsizlik: Uluslararası sularda sorumluluk ve kaza anındaki sigorta tazminat süreçlerinin henüz netleşmemesi.

Sosyal Direnç: Klasik denizci iş gücünde yaşanabilecek istihdam kaygıları.

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Sektörel Durum

Yaygınlaştırma için Temel İhtiyaçlar

Teknolojik Altyapı

Gerçek zamanlı sensör füzyonu, kesintisiz ultra geniş bant uydu haberleşmesi (LEO takımları), COLREG uyumlu yapay zeka karar algoritmaları ve yüksek siber dayanıklılık mimarisi

Yeni Nesil İnsan Kaynağı

Gemideki mürettebat yerine Karada Uzaktan Operasyon Merkezlerinde (ROC) görev yapacak, veri analitiği, otonom seyrüsefer ve siber güvenlik bilgisine sahip yeni nesil "Kara Denizcileri"

Uyumlu Hukuki Altyapı

SOLAS, COLREG ve STCW sözleşmelerinin MASS sistemlerine uyarlanması; bayrak devletlerinin ve liman otoritelerinin otonom gemi kabul yönetmeliklerinin oluşturulması

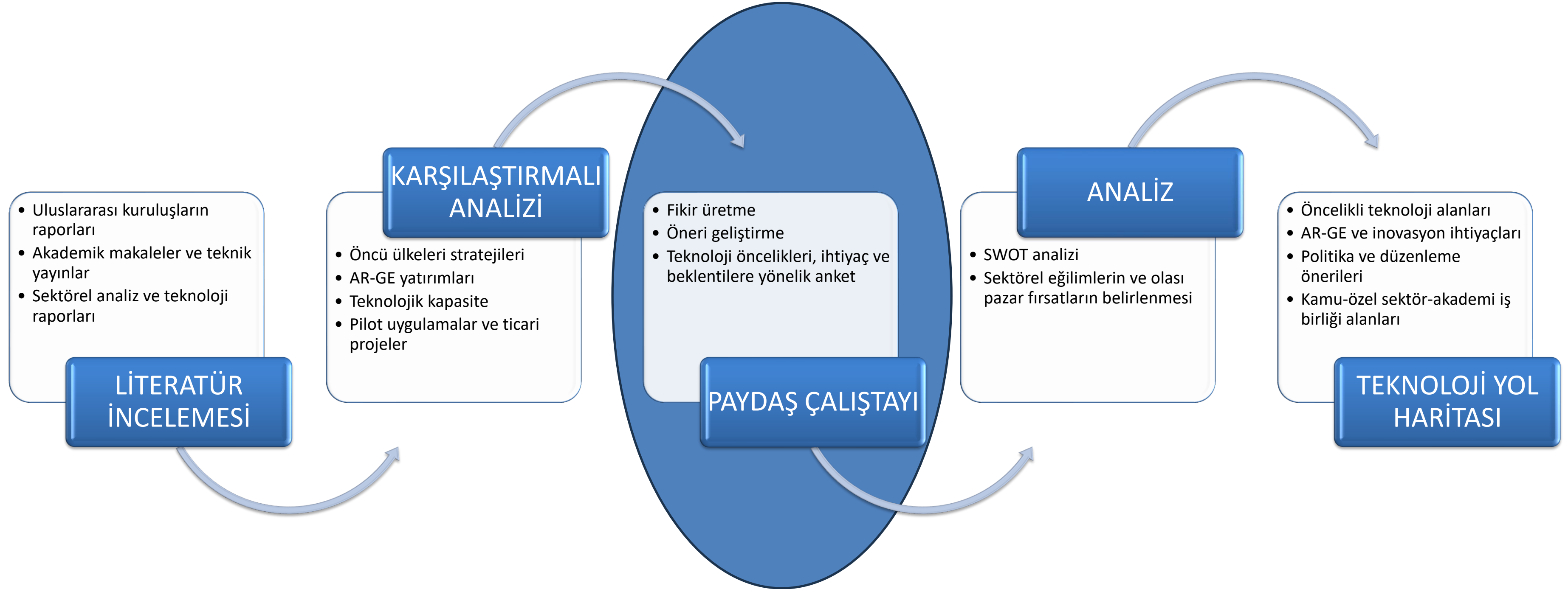
Çalışma Kapsamı

Bu çalışma, denizcilik sektöründe giderek önem kazanan otonom ve insansız deniz taşıtları (Maritime Autonomous Surface Ship - MASS) teknolojilerinin mevcut durumunun analiz edilmesi, gelecekteki gelişim eğilimlerinin değerlendirilmesi ve Türkiye için stratejik bir teknoloji yol haritasının oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Çalışma kapsamında aşağıdaki başlıkların ele alınması planlanmaktadır.

1. Mevcut Durum Analizi
2. Teknolojik Bileşenlerin İncelenmesi
3. Operasyonel ve Sektörel Uygulama Alanları
4. Hukuki ve Düzenleyici Çerçevenin Değerlendirilmesi
5. İnsan Kaynağı ve Yetkinlik Analizi
6. Fırsatlar, Riskler ve Stratejik Öncelikler
7. Teknoloji Yol Haritasının Oluşturulması

Yöntem

Otonom ve İnsansız Deniz Taşıtları Teknolojileri Alanı

Anahtar Kelimeler

- Otonom Seyir Sistemleri
- Yapay Zekâ ve Karar Destek Mekanizmaları
- Uzaktan Kumanda ve Operasyon Merkezleri
- İnsansız Deniz Araçları (MASS)
- Sensör Füzyonu ve Durumsal Farkındalık
- Denizcilik Mevzuatı ve Sertifikasyon
- Gemiden-Kıyıya ve Gemiler Arası Haberleşme
- Dijital İkiz ve Simülasyon Teknolojileri

DENİZCİLİK
TEKNOLOJİLERİ
YOL HARİTASI

TEŞEKKÜRLER